

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 233/2026 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen yli 65-vuotiaiden rokottamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Maaret Castrénin /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 233/2026 vp:

Ottaen huomioon väestödemografian ja hoivan tarpeen, miten voimme hyödyntää yli 65-vuotiaiden rokottamista, jolla voidaan estää tai vähentää tarvetta ympärivuorokautiseen hoivaan ja parantaa kotona pärjäämisen edellytyksiä, ja

onko meillä varaa olla toteuttamatta laajempaa yli 65-vuotiaiden rokottamista?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitusohjelman mukaan terveydenhuollossa tulee hyödyntää yhdenmukaisesti arvioituja ja kustannusvaikuttavia menetelmiä, jotka edistävät väestön hyvinvointia ja terveyttä. Suomen kansallinen rokotusohjelma on tutkimusnäyttöön perustuva kokonaisuus, jonka on osoitettu olevan vaikuttava sekä tautitaakan että terveydenhuollon kustannusten vähentämisessä. Uudet rokotukset otetaan ohjelmaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) asiantuntija-arvioinnin pohjalta.

Rokotukset vähentävät toki infektioita ja vaikuttavat sitä kautta iäkkäiden toimintakykyyn, mutta suora tieteellinen näyttö niiden yhteydestä pitkäaikaisen hoivantarpeen vähenemiseen puuttuu. Valtaosa hoivantarpeesta johtuu aiempaa vanhemmaksi elävien ihmisten pitkäaikais- ja muistisairauksista, yleisestä toimintakyvyn heikkenemisestä, hauraudesta, raihnaudesta ja sosiaalisista haasteista kuten yksinasumisesta ja turvaverkkojen puutteesta. Tartuntatautien vaikutus kokonaisuuteen on rajallinen.

On myös selvää, että iäkkäiden rokotusten laajentaminen ei yksinään ole riittävä keino hillitä hoivantarpeen kasvua ja siihen liittyviä kustannuksia, vaan lisäksi tarvitaan monia muita toimenpiteitä, kuten terveellisten elintapojen edistämistä, varhaista kuntoutusta sekä kotiin vietäviä, digitaalisia ja etäpalveluja. Lisäksi iäkkäiden rokotuksia ja niiden laajentamista tulee arvioida osana kansallisen rokotusohjelman ja laajemmin koko terveydenhuollon resurssien tarkoituksenmukaista kohdentamista.

Tartuntatautien torjuntaan on olemassa erilaisia strategioita, joiden kokonaisvaltaisessa arvioinnissa on huomioitava Suomen olosuhteet. THL:lla on parhaillaan käynnissä kansallisen rokotusohjelman pneumokokkrokotusten arvioinnin päivitys ja laaja RSV:n ennaltaehkäisyä koskeva arviointi, joka kattaa erilaisia vaihtoehtoja vakavan taudin ehkäisemiseksi vastasyntyneillä, iäkkäillä ja muilla riskiryhmillä.

Suomen rokotusohjelman rokotteiden hankintahinta on keskitetyn ja kilpailutetun hankintamallin johdosta edullinen moniin muihin Euroopan maihin verrattuna. 40 miljoonan euron budjetti kattaa lasten rokotusohjelman, aikuisten tehosterokotukset sekä iäkkäiden ja riskiryhmien rokotukset.

Jos rokotettavia ryhmiä laajennetaan tai rokotusohjelmaan otetaan uusia rokotuksia, toimien kansanterveydelliset hyödyt on suhteutettava niistä aiheutuviin kustannuksiin ja käytettävissä oleviin määrärahoihin.

Iäkkäiden rokotusten kustannusvaikuttavuuteen vaikuttavat muun muassa niiden kohdentaminen, teho iäkkäillä ja saavutettu rokotuskattavuus. Kansallisia rokotusohjelmia vertailtaessa voidaan todeta, että Suomessa korostetaan muita Pohjoismaita selkeämmin iäkkäiden riskiperusteista rokotamista, mikä auttaa rokotusohjelman kokonaiskustannusten hallinnassa. Esimerkiksi Norjassa on valittu toisenlainen lähestymistapa: siellä iäkkäiden influenssa- ja pneumokokkirokotukset eivät ole rokotettavalle maksuttomia.

Suomessa maksuttomia pneumokokkirokotuksia tarjotaan esimerkiksi astmaa ja keuhkohtaumatautia sairastaville 65-84-vuotiaille. Niiden ja influenssarokotusten kattavuus voisi kuitenkin olla korkeampi, ja kaiken kaikkiaan rokotuskattavuuden parantamiseksi tarvitaan johdonmukaisia toimia. Puutiaisaiivotulehdusrokotus ja aikuisten tehosterokotukset jäykkäkouristusta ja kurkkumätää vastaan eivät kuulu muiden Pohjoismaiden kansallisiin rokotusohjelmiin.

Suomi on ensimmäisenä Pohjoismaana esittänyt riskiryhmien vyöruusurokotuksia kansalliseen rokotusohjelmaan ja FVR Suomen rokotetutkimus on vastikään käynnistänyt laajan FinDementia-tutkimuksen, jossa selvitetään voiko vyöruusurokottaminen vähentää muistisairauden riskiä iäkkäillä suomalaisilla. On mahdollista, että rokotuksista on hyötyjä, jotka ylittävät perinteisen tartuntatautien torjunnan, mutta tästä tarvitaan luotettavaa tutkimusnäyttöä.

Suomen kansallinen rokotusohjelma on kansainvälisesti vertailtuna kattava, ja se vähentää tehokkaasti sekä tautitaakkaa että terveydenhuollon kustannuksia. Jotta kansallinen rokotusohjelma voisi jatkossakin vastata koko väestön tarpeisiin vaikuttavasti ja kestävästi, sen kehittämisessä on huomioitava kansanterveyden ja julkisen talouden välinen tasapaino.

Helsingissä 18.6.2026

Sosiaaliturvaministeri Karoliina Partanen